

Mozes dood

Tekst: Deuteronomium 34 vers 5 en 6.

“Alzo stierf Mozes, de knecht des HEEREN, aldaar in het land van Moab, naar des HEEREN mond. En Hij begroef hem in een dal, in het land van Moab, tegenover Beth-peor; en niemand heeft zijn graf geweten, tot op dezen dag.”

Wet des Heren. Deut. 34. Ps. 42 : 1. Ps. 43 : 3, 4 en 5. Ps. 72 : 12. Ps. 72 : 13 en 14.

Gemeente,

Israël is aan de grenzen van het beloofde land gekomen. Dat is nu al voor de tweede maal, omdat 38 jaren geleden de vaders van dit jonge volk Israël ook aan de grenzen van Kanaän hebben gestaan, maar toen voor straf, vanwege hun ongeloof, 38 jaren moesten ze omzwerven in de woestijn. Deze generatie is weggestorven en een vernieuwd en jong Israël staat aan de poorten van het beloofde land. Het is te merken aan de zenuwachtige drukte in het tentenkamp, dat er iets verwacht wordt, dat er iets bijzonders op til is. De mannen zijn bezig zich strijdvaardig te maken om het beloofde land in bezit te nemen. In de ogen van de kinderen staat te lezen de verwachting, dat er iets gaat gebeuren.

Maar voordat het zover is, moet er nog iets anders plaats vinden. Zij zullen nog een gevoelig verlies lijden. Mozes, de leider, zal door God worden weggenomen. Want Mozes, hoe zeer begenadigd, mag in het beloofde land niet komen. Dat heeft hij te danken aan zijn ongehoorzaamheid aan het Woord van de Heere, toen hij met het volk Israël twistte aan de wateren, waar hij God niet geheiligd heeft voor het volk. Want eindeloos getergd door een altijd oproerig en murmurerend volk is Mozes tenslotte uit de band gesprongen. Hoewel God hem gezegd had, dat hij alleen tot de steenrots mocht spreken, heeft hij in zijn drift de staf gehanteerd en op deze rots gehamerd en het volk Israël in zijn toorn toegeroepen: „Zullen wij hieruit water tevoorschijn brengen, o, u hardnekkig en weerspannig volk?” Het is, omdat Mozes God niet geheiligd had, Gods woord niet tot in onderdelen had uitgevoerd, ontvangt hij de straf, dat hij Israël wel tot aan, maar niet tot over de grenzen van Kanaän mag brengen. U verstaat, gemeente, dat dit voor Mozes een ontzaglijk zware straf is geweest. Want hij had alles met het volk doorstaan, hij had met het volk gezongen en gedankt aan de oevers van de Schelfzee en op zovele hoogtepunten meer, maar hij had ook met en vooral voor dit volk gekermd aan de troon der genade. Hoeveel nukken en kuren heeft hij van dit volk niet moeten doorstaan? Hoewel hij nimmer zichzelf had gezocht, werd hij steeds aangestoken door de wangunst, zelfs eenmaal van zijn broer Aäron en zijn zuster Mirjam.

Wat had Mozes allemaal niet doorstaan met dit volk? Veertig jaren lang had ook hij verdriet gehad met dit volk en nu niet ingaan? We kunnen verstaan, dat Mozes, die een man van het gebed was, deze zaak een- en andermaal voor God heeft neergelegd, totdat God tot hem zei: „Mozes, spreek Mij niet meer van deze zaak”. Met andere woorden: God sneed het gebed van Mozes af en in deze zaak ontving hij geen toegang tot de troon der genade.

Vandaar, dat het vandaag zover is gekomen, dat Mozes zal sterven en daartoe neemt Mozes afscheid van het volk. In het vorige hoofdstuk, in Deuteronomium 33, kunt U uitvoerig de zegebeden aan ieder van de stammen afzonderlijk lezen. Tenslotte vat hij dit alles samen in dat ene woord: De eeuwige God zij U een woning en vanonder, eeuwige armen. Mozes heeft de laatste jaren van zijn leven niet anders gedaan dan het volk uit zijn eigen hart in Gods hart drukken. Nu heeft hij afscheid genomen van het volk, dit was ook een stuk van zijn dood en nu klom hij de berg op. Dat is het gebergte Abarim, dat aan de grenzen van Kanaän en Moab ligt, met allerlei spitsen en hoogten, waarvan één van deze hoogten uitverkoren is om Mozes daar op te zetten en straks te laten sterven. Mozes beklimt deze berg van omstreeks 760 meter hoogte op honderdtwintigjarige leeftijd. We lezen van hem, dat zijn oog niet was verdonkerd en zijn kracht niet was vergaan. Dat wil zeggen, dat hij buitengewoon levenskrachtig was gebleven, ondanks zijn hoge ouderdom. Welk een voorrecht is het in het algemeen reeds, maar in het bijzonder voor een knecht van God, wanneer hij tot op hoge leeftijd helder van geest en krachtig van lichaam mag zijn. Deze grijsaard van honderd en twintig jaren ziet er niet tegen op om een berg van bijna 800 meter hoogte te bestijgen. Hij gaat om te sterven. Niet als een afgeleefde man, in wie de levensvlam is opgeteerd, maar om te sterven in het volle harnas, terwijl hij nog staat in de kracht van zijn leven. Daartoe gaat Mozes zijn laatste gang. Maar gemeente, het is zoals psalm 43 het zegt, niet een gang naar beneden, maar een opgang tot de bergen van Gods heiligheid. Want het sterven van Mozes is geheel anders dan het sterven van zovele anderen.

Waar wij steeds lager zakken, steeds dieper wegzinken, tot de aardkuil ons omsloten houdt, daar gaat Mozes omhoog, letterlijk en figuurlijk. Naar God toe klimt hij, op Gods berg, om Gods gemeenschap te smaken. Want hoezeer het waar is, dat het volk achterblijft en de laatste gang niet kan verlichten, Mozes gaat niet alleen, want zijn God is bij hem, ja, is door Zijn Geest in hem; daarom is het Mozes goed nabij God te zijn.

Gemeente, welk een uitgang voor deze man Gods! Alvorens hij de laatste adem zal uitblazen, komt God hem verkwikken met een laatste blik. Want wanneer hij de hoogste spits van het Abarimgebergte bereikt, mag hij op de Nebo plaatsnemen en staat God bij hem om hem een blik te gunnen in het beloofde land. Hoewel zijn oog niet is verdonkerd, Gods Geest scherpt zijn blik zo, dat hij het gehele beloofde land van het noorden naar het zuiden kan overzien. U moet u eens voorstellen, dat Nebo gelegen is in het Overjordaanse, tegenover Jericho. Mozes krijgt door Gods Geest eerst de aandacht gericht op het gebergte Gilead met de glooiende velden, waarop de kudden van Ruben straks rustig zouden grazen. Wanneer zijn blik verder gaat en hoger reikt tot aan het gebergte Bazan, tot aan de met eeuwige sneeuw bekroonde Hermon, tot aan Dan toe, dan daalt zijn blik naar de Middellandse Zee en ziet hij daar Galilea, waar zovele dingen later zullen gebeuren. En dat ziet hij, dooraderd met vele bergen en dalen. Hij ziet ook de vruchtbaarheid. Dan zakt die blik tastend langs de kustlijn van de Middellandse Zee tot aan de Karmel. Hij ziet het diepe dal Jizreël, om daarna met zijn begerige blik Efraïm en Manasse te omvatten in Midden-Kanaän, om dat alles in zich op te nemen en te verwerken.

Dan zwenkt zijn blik in zuidelijke richting naar het gebergte van Judea, maar ook naar de heerlijke wijnstokken die daar waren, de wijngaarden, die in overvloed tegenwoordig waren. Dan zwaait zijn blik al naar de Negèb, naar het zuiderland, waar de conflicten van Israël met de Egyptenaren op het ogenblik plaats vinden. Dan, met een draai blijft zijn blik rusten vlak voor hem op de Jordaan. Hij ziet de Jordaan van boven af van het Merommeer en van de zee van Tiberias als een kronkelende groene slang zich door deze vruchtbare vlakke heen werken, totdat deze uitmondt in de Dode Zee, die weliswaar allerlei dampen voortbrengt, maar bij zonlicht oneindig schoon is in de lichte kleurschakeringen. Dan blijft zijn blik rusten op Jericho, de Palmstad. Hij ziet daar de wuivende palmen, die de reizigers van alle eeuwen in verrukking hebben gebracht en het prachtige dal van de Jordaan voor hem. Jericho, de sleutel tot de vesting Kanaän! Wie deze sleutelpositie bezit, kan links naar Judea en rechts naar Efraïm en Galilea doorbreken. Daar zal Jozua straks stormenderhand Kanaän innemen.

Die blik heeft God aan Mozes gegund. En Mozes heeft dit beloofde land letterlijk opgegeten in zijn ziel. Zijn hart hijgde om het te omhelzen en aan het volk te verdelen. Maar dat wordt hem niet toegestaan. En Mozes is er ook mee verzoend. Hij is er geheel mee verzoend. Want God had gesproken en hij is er onder gebracht. Toen sprak God tot Mozes: „Dit is het land, dat ik Abram, Izak en Jacob gezworen heb te zullen geven.” Daarom eindigt Mozes zijn leven in de trouw van God. Wat is het koepel- en hemelgewelf, dat zijn leven vanaf zijn biesen kistje tot zijn dood op Nebo overwelft? Dat is de trouw van God. Hij sterft straks in deze trouw. Want God houdt Zijn Woord. God houdt Zijn eed, die Hij zwoer aan Abraham bij zijn uittocht uit UR der Chaldeeën, toen hij als een nomade zwierf van het éne altaar naar het andere: „Dit land zal ik u en uw zaad geven.” Wat was God trouw geweest! Wij ongeduldige mensen rekenen met weken, maanden en jaren. Maar duizend jaren zijn voor de eeuwige God als de dag van gisteren, als deze is voorbijgegaan. Zo rekent God ook in de opeenvolging van de geslachten in gemeenten en in een kerk, landelijk niet met één geslacht, maar met duizend geslachten, opdat wij die trouw van God zouden opmerken, over Israël en ook over onze diep gevallen kerk.

Zie Mozes staan. Hoort zijn stem: Heere, U bent ons geweest een toevlucht van geslacht tot geslacht. Eer de bergen geboren waren, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid, bent U God, U doet de mens wederkeren tot verbrijzeling en zegt: Keert weder, u, mensenkinderen! Want duizend jaren zijn in Uw ogen als de dag van gisteren, als deze is voorbijgegaan en als een nachtwake; ze zijn gelijk een slaap, ze zijn gelijk het gras, dat verandert en verdort.

God, de Eeuwige, laat Mozes zien de erfenis van het volk Israël, hoewel het er nog geen vierkante meter van bezit. Terwijl dat land nog overdekt is met vijanden, die de maat van hun ongerechtigheid vol maken en straks aan het oordeel en de ban worden overgegeven, rijp voor het gericht. Gemeente, God heeft een kerk, die op deze aarde niet zo erg veel bezit. Was Israël reeds bezitter van Kanaän, terwijl het nog elke vierkante meter grond moest bevechten? God heeft een kerk op de aarde, die overdekt en bezaaid is met vijanden. De hele wereld, de hele mensheid, heeft gezegd: Ga van ons weg. Toen heeft God, in Zijn Zoon, ingegrepen. Als het vlees geworden Woord heeft Christus alle machten en krachten aan het kruis tentoongesteld en heeft de wereld van God, die door de satan van Hem was afgetrokken, terug gewonnen en het weer tot een wingewest gemaakt van de levende God. Hoewel de duivel nog de overste van deze wereld is en hoewel hij duizenden en miljoenen, vroom en goddeloos, drijft naar de plaats van de eeuwige duisternis, het is Gods wereld. Paulus zegt tot de Corinthiërs: „Alles is Uwe, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, hetzij leven, hetzij dood, hetzij machten en overheden, het is alles Uwe, doch U bent van Christus en Christus is van God.” Dat geldt niet alleen voor de kerk van God in haar geheel, maar dat geldt ook voor ieder kind van God afzonderlijk.

Hoe groot is het, wanneer God Zijn kinderen uit het moeras van het leven van elke dag, met de kwalijk riekende dampen van de zonde en de ongerechtigheid optrekt en soms op een berghoogte plaatst zonder nevel en zonder wolken, om uitzicht te geven op de eeuwige erfenis, die komt. Want de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende een belofte voor dit en voor het toekomstige leven. Hoe groot is het, dat God nu met Zijn Woord komt tot Zijn kinderen en hen optrekt uit de nevels en de dampen van het leven van elke dag en hen door de bediening van de Geest stelt op de hoogte. Dan wijst Hij met eigen vinger naar de eeuwige erfenis, niet voor het natuurlijk oog, maar voor het geloofsoog. Want het aardse Kanaän is een onderpand van het hemels Kanaän. Het hemels Kanaän is een voorportaal voor het herstel van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde in de doorbraak van het Koninkrijk Gods in hemel en op aarde.

Dan heeft God al de goddelozen weggedaan, want de rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten. Daarom is het waar, wat een kind van God sprak bij het sterven: Ik word weliswaar opgenomen tot Christus mijn Hoofd, dat wist hij zeker, maar wij komen terug op deze aarde, want het is Gods aarde en de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waarop gerechtigheid wonen zal, zullen doorbreken. Op deze erfenis laat God ook nu Zijn kerk, te midden van alle strijd en aanvechting, een verliefd oog slaan. Want God zal laten komen, wat Hij belooft. Is dat niet, gemeente, een voorrecht, wanneer God bij tijden Zijn volk omhoog trekt? Dat Hij zegt: Zie nu eens daar, want wat geen oog heeft gezien en wat geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgeklommen, dat heeft God bereid allen, die Hem liefhebben.

Zie Mozes daar staan in de kracht van God. Maar Mozes gaat sterven. Het is hier weleens gebeurd, dat een mens aan het einde van zijn leven dit leven in de eenheid ging zien. Ons leven van elke dag maakt vaak de indruk van een lappendeken, hier een stuk en daar een stuk. En zoals het met Kanaän was, dat Mozes voor zich zag liggen, zo was het ook met zijn eigen leven. Daar waren woeste harde granietrotsen, waar geen sprietje gras groeide. Maar daar waren ook lachende velden en huppelende heuvelen, zoals het dichtelijk in de psalmen wordt gezegd. Daar waren liefelijke plaatsen en beken, daar was een vruchtbaar dal van de Jordaan dat zich door het beloofde land kronkelde; zo was het ook met Mozes. Zijn leven, dat in drie hoofddelen uiteen valt, driemaal veertig jaren, was toch een eenheid.

Nu zijn er velen jaloers op zulk een uiteinde. Niet alleen om de wijze waarop, maar ook om de uitgang, waarheen. Dat was Bileam ook. Bileam wilde zo graag met het volk van God sterven, maar hij weigerde met het volk van God te leven. Dat is een kwaad teken. Een kwaad voorteken, dat het met een mens beslist verkeerd zal aflopen. Mozes staat hier als een rijpe vrucht voor de eeuwigheid. Maar vergeet niet, dat daaraan een leven met God was voorafgegaan. Dan denk ik in het bijzonder aan zijn keuze, die hij mocht doen, toen hij aan het hof van de Farao thuis was en in een prinsheerlijk pak rondstapte. Toen deed hij een keuze, waarover iedereen hem voor een dwaas verklaarde. Want terwijl hij niet alleen de pleegzoon was van Farao's dochter, maar ook onderwezen was in al de wetenschappen der Egyptenaren en aan het rijke, cultuurleven van Egypte deelnam en een betrekking had, waarnaar menige jongeman watertandde, komt hij op een gegeven dag tot een keuze, die dit alles er aan gaf en hij schaaft zich aan de zijde van een slavenvolk, dat getrapt, verdrukt, voortgedreven en voort geknald werd door de zweep van de Egyptenaren. Wat mag Mozes toen wel bewogen hebben, om daar die heerlijke staat er aan te geven en zich aan de zijde van dat arme verdrukte volk te scharen? Dat zegt de Bijbel ons duidelijk: Hij zag op de vergelding van het loon. Dat was een keuze, die Gods genade in zijn ziel heeft gelegd. Want als een mens vanuit zijn eigen wilsleven beslist, beslist hij altijd verkeerd, omdat onze wil slaafs, gebonden is aan de tegenwoordige gedaante van deze wereld, die voorbij gaat. Maar Mozes verkoos, door genade, liever smaadheid te lijden met dat arme volk, dan voor een tijd de genieting der zonde te smaken.

En nu kijk ik eens naar de jongens en meisjes in ons midden, maar ook naar de mannen en vrouwen. Ieder heeft zo zijn of haar idealen. Kijk gemeente, zodra een mens geestelijk wakker wordt, wordt hij door de vrome en goddeloze wereld voor een dromer en een dweper versleten. Want iedereen heeft Mozes gek verklaard, omdat hij dit deed! En zo is het vandaag nog precies zo. Waar God de Heilige Geest in ontdekkingstijd onze ogen opent en wij gaan zien het ontzaglijk gevaar, waaraan deze wereld in haar huidige gedaante bloot staat en het wordt één keer eeuwigheid in onze ziel, zodra wij gaan zien, dat dit leven geen doel is in zichzelf, maar een voorportaal, een voorbereiding op een eeuwigheid; niet zodra een mens in de gaten krijgt, dat hij, vroom en goddeloos, altijd zichzelf op het oog gehad heeft, verklaren de mensen hem voor een dwaas en zeggen: Dat is een dromer en een dweper. Maar ook, zodra God onze ogen geopend heeft, zien wij precies het omgekeerde, n.l. dat de andere mensen dromen, de droom van hun zonde dromen, om straks voor eeuwig te ontwaken in de eeuwige verwoesting. Nu vraag ik de jongens en de meisjes in ons midden, maar ook de ouderen: Is die keus reeds door genade in het hart gevallen? Als we jong zijn, menen we ver van de dood af te staan. Dat is toch beslist niet waar. Maar afgezien daarvan, is die keus door genade reeds in Uw ziel gevallen? Zodat wij met Mozes voor het Israël van God, dat is de kerk van God, die ook vandaag niet in tel is, kiezen? Want ook van de kerk van God geldt: Het is Sion, niemand vraagt naar haar! Wat is dat een ontzaglijk voorrecht, jongens en meisjes in ons midden, wanneer in onze jeugd de keus in ons hart valt. Want die keus zal ons niet berouwen, nooit en nimmer! Als wij nu dicht bij Mozes even zouden kunnen staan en we zouden hem mogen vragen: „Mozes, hebt u er spijt van gehad, dat u die dwaze keus hebt gedaan?" Dan zou hij zeggen: „Geen ogenblik". Wij zouden verder vragen: „Mozes, is deze dienst aan te bevelen?" Dan zou hij zeggen: „Altijd, voor iedereen, voor jong en oud, want het is een heerlijke dienst".

O gemeente, dat wij van deze grijze dienstknecht van God leren om onze dagen zo te tellen, dat wij een wijs hart bekomen. Mozes staat en ziet zijn leven als een eenheid. Waar een kind van God soms spreekt van verloren jaren in zijn of in haar leven, daar kon Mozes ook van verloren jaren spreken, wel 40 in getal, toen hij als een schaapherder rondtrok in de woestijn van Midian achter de kudde van zijn schoonvader Jethro. Maar hier zijn geen verloren jaren. Het is alles gevat in een eenheid, namelijk van het werk van God. Mozes staat hier niet, hoe mooi zijn taak ook geweest is, voor het volk Israël met zijn werk. Want niet zijn werk gaf hem rust voor de eeuwigheid. Niet zijn braafheid of zijn gaafheid, maar Gods genade. Want hij was de Middelaar van het Verbond, die met het bekken van het bloed onder het volk had rond gelopen en dat gehele volk onder het bloed van het verbond had gesteld. Dat wilde hij Israël inscherpen, dat er zonder bloedstorting geen vergeving was bij God. Daarin gaf hij het preludium op het machtig offer van Christus aan van het kruis van Golgotha, waar Zijn bloed uit Zijn handen en uit Zijn voeten en in de hof van Gethsemané uit Zijn huid zou worden geperst. Dit is het bloed van het verbond, zegt Mozes, waarmee u rechtvaardig bent voor God. Nu was Mozes niet een prediker, die anderen predikte en zelf verwerpelijk werd bevonden, wat ook een dienstknecht van God kan aangrijpen tot in zijn gebeente. Mozes stond zelf onder dit bloed van het verbond in de toerekening van de gerechtigheid van een betere Middelaar, namelijk de Heere Jezus Christus, die hij vertoond had in schaduw, in ceremoniën en offeranden. Hij stond daar onder het bloed van het verbond. Daardoor was er vrede in zijn ziel. Vrede met God, vrede met zijn leven, vrede met zijn volk, dat hij overliet en achterliet aan God Zelf. Toen riep God hem.

Alzo stierf Mozes, de knecht van God. Alzo en niet anders. Kom, zo zegt de Heere tot Mozes, het wordt tijd. Het is uw tijd. En Mozes stierf. Waar? In de armen van God. De rabbijnen hebben dit verhaal wat opgesierd en gezegd: Neen, Mozes stierf niet naar de mond des Heeren, maar Mozes stierf aan de mond des Heeren. Zij tekenen daarbij aan: God heeft Mozes dood gekust in Zijn liefde. Het is wel aardig bedacht, maar het staat niet in de grondtekst, hoewel er wat in deze gedachte zit. Want Mozes is zo dicht bij de genadige en liefdevolle God en Vader van de betere Verbondsbemiddelaar, dat hij door de gunst van God wordt overstelpt: Maar hoe het ook zij, ook voor Mozes gold: Het is de mens gezet eenmaal te sterven daarna het oordeel! Wilt u daaraan denken, gemeente? Het is de mens gezet. Ook U! Ook mij! Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. Dat wil zeggen: Sterven is God ontmoeten. Wilt u dat nooit vergeten? Ik zal het nog één keer herhalen: Sterven is God ontmoeten! En dat kon Mozes, verzoend als hij was in het bloed van het verbond, overstelpt als hij werd door de genadige liefde van God. Nu gaat het niet over de manier, waarop een kind van God aan zijn of haar eind komt. Want die waren en zijn zeer verschillend. Stefanus' stierf onder de keistenen van Jeruzalem. Johannes de Doper eindigde zijn leven als een dwaas in de kerker van Machaerus. De scherprechter sloeg het waardevolle hoofd af van hem, die op een dansfeest door Herodias' dochter was gekocht. Vele anderen zijn ineen gezonken en afgetakeld. Neen, hoe groot het voorrecht ook is, wanneer iemand in het volle harnas, zonder doodstrijd, wordt weggenomen, als zijn ziel tenminste gered is in Christus, het gaat niet over de manier waarop, maar het gaat er om, of we bereid zijn.

Alzo stierf Mozes, de knecht van God. Mozes was een knecht van God. Dat betekent dat hij helemaal het eigendom was van God. Knecht, dat is eigenlijk een slaaf. Die heeft dus niets over zichzelf te zeggen, heeft alleen maar te volgen. Hoe hard Mozes ook tegengesparteld heeft in zijn leven, ook bij zijn roeping, hij moest volgen. En telkens op beslissende wendingen in zijn leven, was er soms een zware strijd. Knecht van God, gemeente, betekent: zelfverloochening beoefenen. En zelfverloochening beoefenen is tegen uzelf zeggen: u ken ik niet, en tegen God en Zijn wil zeggen: U ken ik wel. Zelfverloochening betekent: helemaal in het spoor gaan, dat God u wijst. Natuurlijk niemand is met Mozes onder de mensen te vergelijken. Dat behoeft ook niet. Maar wat wel nodig is, is dezelfde genade, die Mozes ontving. Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. Gemeente, ik zal een diepindringende vraag stellen, die niet ik stel, maar God: Wat kan er naar waarheid op uw graf gezet worden? Welk opschrift, dat voor God tenminste houdbaar is, kan op uw eventuele grafsteen worden gezet? Want we zijn het er wel over eens, dat er nergens meer gelogen en bedrogen wordt, dan op 'n kerkhof. De Romeinen zeiden het al: De wereld wil bedrogen worden en daarom wordt zij bedrogen. Maar gold dit alleen maar van de wereld! Hoe vaak gebeurt het ook niet in de kerk. Met kostelijke zielen, wanneer er gespeeld wordt met het woord van God! Er wordt nergens meer gelogen, nergens meer bedrogen, dan op een kerkhof. Toespraken worden bij Mozes' graf niet gehouden. Dat is meestal een voorrecht.

Toch zijn er soms toespraken, die uit God zijn. Alles wat waar is, mag gezegd worden en alles waartoe uw hart gedrongen wordt op een begraafplaats, zeg dat ook. Maar wees waar en zeg het voor Gods heilig aangezicht! Stel u zelf die vraag welke Job reeds aan zijn vrienden stelde: Zal het wel zijn, als Hij u onderzoekt? Gemeente, die dringende waarschuwing kunnen we elkaar nooit genoeg meegeven. Mozes stierf als een knecht van God. Welk een zalig sterven is dat geweest! En hoe waar is het nog voor elk, die God vreest, die ook mag zeggen: Wiens ik ben en die ik dien? Daar voor behoeft u geen ambtsdrager te zijn. Welneen, het gaat hier over het eenvoudige, godvrezende leven gewekt door de Heilige Geest. Mozes wordt nu door God Zelf begraven. Zijn moeder heeft eenmaal met haar handen hem gelegd in zijn biezen kistje, toen het zwaard van de Egyptenaren bedreigde. En nu leggen Gods handen hem in een graf, dat niemand geweten heeft. God Zelf bewijst Zijn knecht de laatste eer. En er is niemand bij. Er wordt niemand bedankt voor de laatste eer aan deze dode bewezen. Maar God legt hem zo weg, dat niemand ooit zijn graf heeft geweten tot op deze dag. Want er is over dit lichaam van Mozes nog wel het een en ander te doen geweest. Wij lezen in de brief van de apostel Judas, dat er in de geestenwereld een strijd is ontbrand tussen de aartsengel Michaël en de duivel. De aartsengel Michaël zei tenslotte tot de duivel: De Heere bestraffe u. Want de duivel wilde dat lichaam van Mozes hebben. Waarom? Wat wilde de duivel met dit lichaam? U kunt hier honderd en één vragen stellen, waarop ik u het antwoord schuldig moet blijven, maar ik wijs u er alleen op, dat God Zelf aan deze begrafenis te pas kwam door middel van Zijn aartsengel Michaël, want anders had Mozes nog geen rust gehad in zijn graf. Maar daarover heeft God gewaakt. Hij wist het precies te vinden.

Nu zijn er vandaag ook mensen, die soms niet eens weten waar hun dierbaren begraven zijn. Dat kan door allerlei oorlogsomstandigheden of welke internationale omstandigheden ook gebeuren. Hij, die weleens zo'n geval in de naaste familiekring heeft meegemaakt, weet dat de smart nog twee, driemaal zo groot is, wanneer wij iemand niet hebben kunnen begraven. Dit geldt van Mozes ook. Niemand was er bij. En toch God was er bij. En dat is een troost voor het volk geweest, dat ze wisten: Mozes is in Gods hand bewaard. Als nu uw familielid in Christus is ontslapen, dan geldt diezelfde troost ook voor u. Want God waakt over het stof van Zijn kinderen, omdat wij met het Apostolicum geloven in de opstanding van het vlees, dat is in de opstanding van de lichamen in de volheid van de tijd, wanneer Christus Zijn roepende stem over de aarde laat horen.

We staan in gedachten geschaard om het graf van Mozes. Als wij dan naar deze plaats zien, waar deze knecht van God ligt begraven dan zeggen wij: Hoe wijs zijn Gods wegen. Want hier roept deze begraven Mozes uit zijn graf om de betere Middelaar, want hij had weliswaar in het leven van zijn volk veel mogen betekenen. Niemand moge dat ontkennen. Hij was de Middelaar geweest, waardoor God Zijn wet had gegeven, onder machtige tekenen van bliksem en donderslagen. Hij had het volk de wet ingescherpt. Hij had de tucht gehandhaafd onder het volk, desnoods met het zwaard. En nu ligt Mozes in zijn graf. Het is alsof zijn graf één grote prediking is wat hijzelf eenmaal sprak: Een profeet na mij zal de Heere Uw God u verwekken, naar Hem zult u horen. Hiermede bedoelt Mozes niet alleen de profetie na hem, maar duidt hij inzonderheid op de allerhoogste Profeet en Leraar: de Heere Jezus Christus. Dan is Mozes' graf en zijn samen gevouwen handen op zijn borst, eigenlijk een gebed: Och, dat U de hemelen scheurt, och dat U neder kwam. Zo bidt hij de Messias, die hij op zo vele manieren had afgeschaduwd, naderbij.

Dan wordt de allergrootste verrassing voor Mozes bewaard. Immers, wanneer in de volheid van de tijd Christus Jezus geboren is uit de maagd Maria en als Man aan de ingang van Zijn lijden op een andere berg staat, op de Thabor, wordt Hij op die berg der verheerlijking omgeven door Mozes en Elia. Nu is Mozes toch in het beloofde land. Ook Elia is er bij in verheerlijkte hemelse gedaante. Is dan de straf doorbroken? Ja gemeente, want die gestorven is die is gerechtvaardigd van de zonde. Mozes mag nu als middelaar van het Oude Verbond naast Jezus gaan staan. Naar hetgeen zijn warme stem en diepe ziel heeft gehijgd op de Horeb, mag hij hier aanschouwen in het vlees geworden Woord. In diepste verwondering mag hij de middelaar van het Oude Verbond, de Middelaar van het Nieuwe Verbond onderwijzen en stelt Christus Jezus zich onder de tucht van dit Woord. Want Mozes gaat Hem uit de Schriften van het Oude Verbond zijn uitgang naar Jeruzalem verklaren. O, zie dit wonder, God uit God en Licht uit Licht, de Godmens Immanuël, zie Hem aan de voeten van Mozes staan en zitten om het onderwijs in te drinken uit de Schrift! Hij leert van Mozes, dat Hij straks van de Thabor naar Jeruzalem moet gaan om te lijden en te sterven voor Zijn volk.

Het is alsof we Mozes horen zeggen: O, Middelaar van het Nieuwe Verbond! Ik heb weliswaar de wet opgesteld, ik heb die ingescherpt, maar ik kon ze nooit in het hart inschrijven. Door mij, Mozes, is de wet gegeven, maar door U, Christus Jezus, is de genade vlees en bloed geworden. Ik heb nooit deze wet met de griffel van de Heilige Geest in het hart van vlees kunnen inschrijven, maar U, o Heere Jezus Christus, zult door Uw dood en opstanding die Geest verwerven, U zult met de griffel van de Heilige Geest de wet van God in het hart van vlees schrijven, zodat zondaren geslagen worden en zeggen: Wat moet ik doen om zalig te worden? Ik heb, o Middelaar van het Nieuwe Verbond, weliswaar die tucht gehandhaafd tot, en met het zwaard toe, maar U zult dit zwaard opvangen en de dodelijke steek ervan meedragen aan het kruis. U bent de eeuwig Levende, want ik ben gestorven op honderd-twintigjarige leeftijd, maar wanneer U drie dagen in het hart van de aarde zult zijn geweest, zult U eeuwig leven. Want U bent een Middelaar, die nooit sterft en Wiens Koninkrijk geen einde zal hebben. U zult regeren van zee tot zee en tot aan het einde van de aarde. Hier aan Uw voeten leg ik mijn middelaarsbediening van het Oude Testament neer, opdat U als Middelaar en Borg dit betere en Nieuwe Verbond eeuwig zult vastmaken en vasthaken in het bloed van het Verbond, U zult door Uw eigen bloed op een dag door een eeuwig geldende offerande de zonde van Uw volk en kerk wegdragen.

Gemeente, is het niet gelukkig, dat Mozes is gestorven? Weliswaar is de wet door Hem gegeven, ook enigermate de bediening van de verzoening, maar in Christus Jezus is de genade en de waarheid geworden. Hoe groot is dan onze verantwoordelijkheid, dat wij onder deze Christus, onder Zijn regiment leven. Want, zegt de Hebreeënbrief, indien de Israëlieten niet ontvloden de toorn van God, toen zij op Mozes' woord geen acht sloegen, hoeveel te minder zullen wij ontvloden, indien wij op zo'n grote zaligheid geen acht geven en het bloed van het Nieuwe Testament, waardoor wij geheiligd zijn, aan onze zolen lappen of vertreden.

Want, nadat Christus als het vleesgeworden Woord uit de Schrift onderwezen is door Mozes en door Elia, rijst Hij torenhoog omhoog, doordat God de Vader spreekt in de overschaduwing voor een ieder hoorbaar. Hij zegt ook nu en het klinkt door tot in deze preek: Deze is Mijn geliefde Zoon, in dewelke ik al Mijn welbehagen heb. Hoort Hem, Amen.

Gouda, G. BOER.